

RAVINTEET KIERTOON JA ELINVOIMAA ETELÄ-SAVOON

Luomuviljelijät ovat Etelä-Savon edelläkävijöitä viljelijälähtöisessä ja tuottajalähtöisessä biokaasun tuotannossa. Bioson Oy Juvalla ja Biohauki Mikkelissä ovat kumpikin syntyneet tarpeesta saada ravinteet kiertoon ja tehokkaampaan käyttöön. Molemmissa on kysymys myös viljelijöiden yhteisestä ponnistuksesta ja Haukivuoren laitoksella myös Etelä-Savon Energian, ESEn panoksesta alueelliseen energiatuotantoon.

Viisasta panostaloutta

Tässä luulisi olevan jo ihmeteltävää, mutta YSKE-hankkeessa (Yhteistyöllä synergiaa ja kannattavaa energiantuotantoa) on syntynyt peräti 5 uutta ryhmää ja Juvan ryhmä kuudentena, miettimässä toiminnan monipuolistamista. Vahva ”luomu-maakunta” ponnistaa siitä, mistä globaalit indikaattorit hälyttävät; typpitaloudesta ja fosforin rajallisuudesta. Lisäksi alueelle halutaan liikennebiokaasua, josta muodostuvat rahavirrat jäisivät maakuntaan ja mielellään myös viljelijöiden taskuun.

Tutustuminen laitosreferensseihin oli YSKE:n tärkeitä toimenpiteitä. Kohteet valittiin kunkin ryhmän syötelaadun ja -volyymien perusteella.

Markkinahaaste

Etelä-Savossa on jo muutamia liikennebiokaasun tankkaus-pisteitä, mutta mediassa laitetoimittajan tekniset haasteet ovat saaneet enemmän palstatilaa. Biokaasun tuotanto on kuitenkin jo kymmeniä vuosia vanhaa tekniikkaa, ja toimivia laitoksia maailmalla on todella paljon. Kaasuautokannan kasvua se kuitenkin hidastaa, vaikka ihan normaalin näköisen ja käytännössä samanhintainen kaasu-bensa-hybridi toimii myös bensalla aivan normaaliin tapaan. Siksi YSKE:ssä on mietitty kaasunieluja aktiivisesti. Suunnitteilla olevassa hankkeessa tämä työ jatkuu, mutta tärkein työ vuoden 2018 lopussa päättyvässä hankkeessa on tehty tuotanto-potentiaalin, soveltuvimman teknologian ja kannattavuuden haarukoimisessa ja luonnollisesti yritysryhmien muodostamisessa. Jatkossa panoksia on enemmän markkinan aktivoimisessa.

Utajärvellä Salosen tilalla kiinnostavinta oli kuunnella karjatilallisen ja biokaasun tuottajan kokemuksia laitoksen toimivuudesta.

Fosforit oikeaan paikkaan ja ravinteita ilmasta

Etelä-Savo ei ole ainoa maakunta, missä alueella syntyvän lannan fosforin pitäisi jakaantua tasaisemmin, myös kasvinviljelytiloille. Yhtenä kannustimena karjatiloilta pitäisi olla sekin, että NK-lannoitteena typpikilo on kalliimpi kuin edullisimmassa NPK-lannoitteessa. Toisaalta maanparannushyötyä ja typensidontaa monivuotisilla apilanurmilla on hankala toteuttaa, jos nurmimassalle ei ole markkinaa. Eri tuotantosuuntien ja biomassojen yhdistäminen biokaasun tuotannossa ei paranna vain saantoa, vaan myös ravinneponosten saatavuutta, syntypaikan ulkopuolelle. Lisäksi esim. apilanurmen korjaaminen, peltoon silppuamisen sijaan, aktivoi biologista typensidontaa ja vähentää ravinnevalumia pellolta.

Mädäte on kannattava lannoituspanos

Biomassojen logistiikassa tehokkaat ketjut ovat ykkösasia. Biokaasun tuotannon prosessijäännös, mädäte, on kuitenkin kannattava sijoitus viljelymaahan. Fosforin tasauksella useammalle vuodelle eli lannoittamalla useamman vuoden kerta-annoksella, säästetään logistisia kustannuksia ja peltomaata. Koko viljelykierto kannattaa ottaa mukaan talkoisiin. Typen lataajat kierrossa täydentävät erityisesti lantaperäisen tuotteen lannoitusvaikutusta. Peruna hyötyy mädätteestä erityisesti, sillä suhteellisen pienen typpitarpeen ja kohtalaisen fosforitarpeen lisäksi mädätteellä turvataan hyvää prosessilaatua runsaan kalilannoituksen kautta. Mädätteellä voidaan hyvin pitkälle korvata perunalla käytettäviä, viljan viljelyyn verrattuna tuplahintaisia lannoitteita. Kotimaisen rehuvalkuaisen eli herneen ja härkävavun tuotanto saavat hyvää potkua ja parempaa taloutta mädätteestä. Myös rehu- ja leipäviljoilla mädäte tuottaa paremman katteen, vaikka sen tonnihinta olisikin 2-3 euroa. Eloperäisillä mailla taloudellinen kate on parempi, mutta kivinäismailla biologinen hyöty on suurempi.

Viljelijät osallistuivat toisiin ryhmiin ja myös jatkon suunnitteluun aktiivisesti. Kuva Juvalta, hankkeen loppuseminaarista.

Kirjoittaja Maarit Kari työskentelee ProAgria Keskusten Liitossa ja on mukana YSKE-hankkeessa asiantuntijana. YSKE-hanketta toteuttavat ProAgria Etelä-Savo, ProAgria Keskusten Liitto ja Envitecpolis Oy ajalla 1.6.2016-31.12.2018. Hanketta rahoittavat Euroopan maaseuturahasto ja Etelä-Savon ELY-keskus.